

איור: עירן מנדל

איך צובעים מגרש כדורגל?

איך עושים את הגוונים הבהירים והכהים בדשא של הכדורגל? אסף

אז הפס הכהה של אוהדי קבוצה אחת, שיושבים בצד אחד של המגרש, הוא הפס הבהיר של מי שיושב בצד השני. אפילו על מגרש הכדורגל הכל עניין של נקודת מבט.

למה מגע של עור הגוף עם דשא גורם לנו להתגרד? תודה רבה.

← טלי עלה דשא רענן ונסי להחליק את אצבעך לאורכו – תחיי לה לכיוון אחד ואז לאחור. לכיוון קצה העלה האצבע עות מחליקות בקלות, אך הכיוון האחר מגלה התנגדות מסתורית. מקורה בשערות זעירות על העלה (המכונות "טריכומה", שזה שיערה ביונית) שנעצות לך באצבע כשאת מחליקה לכיוון הלא נכון.

בנוסף, מבעד לעדשה מגדילה מתגלים על

העלה אינספור קרעים חדים, ובמגע מתמשך עם הגוף הם יוצרים אינספור חתכים קטנים בעור. החתכים בפני עצמם יכולים לגרום לגירוד, אך הצרה האמיתית היא חומרים זרים שנכנסים דרכם לגוף: חומרים שהדשא מייצר, חומרי גינון וגם סתם טינופת. חלק מהתגובה של המערכת החיסונית לפלישה הזאת היא גירוד. אולי כדי לגרום לך לנקות את העור. אולי כדי ללמד אותך לא לשבת ערומה על הדשא.

שאלות לבלדד השוחי: askbidad@calcalist.co.il

אסף היקר

← שמעתי הרבה תשובות משוריות לשאלה הזאת, ורובן בכלל לא בכיוון. האמת היא שהכל עניין של תסרוקת. באמת. אלה לא זני דשא שונים, לא מפורים עליהם חומר מיוחד, לא עוטפים אותם בכיסויים משונים – פשוט מסרקים את הדשא לכיוונים מנוגדים. תופעה דומה אפשר לראות על חלק מהשטיחים וריפודי הספות, שמי תכחים ומתבהרים כש מעבירים עליהם אצבע לפה או לשם.

אלה לא זני דשא שונים ולא מפזרים חומר מיוחד. פשוט מסרקים את הדשא לכיוונים מנוגדים, כמו שקורה בכמה סוגי שטיחים, שמתכהים ומבהירים כאשר מעבירים עליהם אצבע

רוך מאחורה שעובר על הדשא ומוודא. ולמה התסרוקת הזאת יוצרת מראה של פסים? גם כאן שמעתי תשובות משוריות, הכוללות את מבנה העלה ואת יכולתו לקלוט אור, אך גם כאן התשובה האמיתית פשוטה יותר. אתה מביט על הדשא מלמעלה עלה ומחצה, בזווית. כשהדשא מסורק ממך והלאה, הוא חושף בפניך ובפני השמש את בטנו הארוכה והירוקה ומסתיר את העלים שתחתיו. ואילו כשהוא מסורק לכיוונך אתה רואה רק את השפיץ שלו, וסביבו אתה רואה את השפיצים של העלים שנמצאים בצל.

דן אריאלי

מומחה להחלטות חשובות

איך להיות יותר רציונלי?

פרופסור יקר, מהי הדרך הטובה ביותר להזריק מעט רציונליות לתהליך קבלת ההחלטות שלנו?

ג'י

ג'ו היקר

אני לא בטוח שאני יודע מהי הדרך הטובה ביותר לגרום לאנשים להיות רציונליים יותר, אבל אני מכיר גישה שיכולה לעזור מדי פעם: כשאנחנו מוצאים את עצמנו מול החלטה חשובה, ודווקא כשהחלטה חשובה, אנחנו לעתים קרובות משקיפים עליה מתוך קלוב קטן. זה קלוב שעשוי מהרעות הקדומות שלנו, המניעים והרגשות שלנו, והאופן האגוצנטרי שבו אנחנו רואים את העולם באותו רגע. כדי לקבל החלטות רציונליות יותר אנחנו צריכים למצוא דרך להסיר את המחסומים האלה ולמצוא נקודת השקפה אובייקטיבית על המצב. דרך התמודדות אחת שאני מכיר במצבים כאלה היא לחשוב על הסיטואציה לא כהחלטה שאתם מקבלים עבור עצמכם, אלא כעצה לחבר מתלבוט. כך תוכלו לבחון את המצב באופן מנוכר ומרוחק יותר, וכמעט תמיד לקבל החלטה טובה יותר.

לדוגמה, בניסוי שערכנו הצבנו בפני המשתתפים את הדילמה הבאה: "הרופא שלכם ממליץ לכם לעבור טיפול יקר במיוחד. הוא מלווה אתכם כבר עשר שנים. האם תבקשו חוות דעת נוספת?". רוב האנשים ענו "לא". במקביל, ביקשנו מקבוצה אחרת לדמיין את אותו המצב, רק שהפעם חבר מספר להם שביקר אצל הרופא, והם התבקשו ליעץ לחבר אם לבקש חוות דעת נוספת או לא. בקבוצה הזאת רוב המשתתפים ענו "כן".

כשאנחנו חושבים על אחרים, אנחנו מצליחים לנתק את הרגשות שלנו ולהמליץ על פתרון יעיל והגיוני יותר, לדוגמה קבלת חוות דעת רפואית נוספת לפני שמחליטים על טיפול יקר. אבל כשהנושא הוא אנחנו, והתוצאה נוגעת לנו, פתאום רגשות כמו תחושת המחויבות לרופא הופכת למשפיעות יותר מאשר בחירה בטיפול הנכון.

הגישה הזאת, של לדמיין שאנחנו נותנים המלצה לחבר, היא לא בהכרח הדרך הכי טובה להזריק רציונליות לתהליך ההחלטה, והיא בטוח לא היחידה, אבל היא יכולה לעזור. זה טוב לחשוב על אנשים, בעיקר כאלה שאכפת לנו מהם.

פרופ' אריאלי הוא חוקר כלכלה התנהגותית ומחבר רבייהמכר "לא רציונלי אבל לא נורא" והאמת על באמת". שאלות לדן אריאלי: askdan@calcalist.co.il

איך עושים "תשליך" ברשת?

מיזמים אינטרנטיים מעניקים כלים חדשים לחשבון נפש

ראש השנה הוא מועד של ברכות, והאינטרנט מספק לכך שלל כלים. יום הכיפורים הוא מועד של חשבון נפש, וגם בזה האינטרנט יכול לעזור, ובדרכים מקוריות.

באתר הווידאו Vimeo אפשר לראות סרטון מעורר מחשבה שמציג את שנת חייו הראשונה של תינוק אחד. שנייה אחת של וידאו מכל אחד מ-365 ימי השנה מצטרפות לכשש דקות של התבוננות מרגשת לאחור (כתובת: vimeo.com/69986655). סרטון מפורסם יותר דוחס לתוך שמונה דקות 13 שנים מחייו של הצלם האמריקאי נוח קלינה, שמאז ינואר 2000 מצלם את דיוקנו מדי יום, באותו הגודל ובאותה ההבעה. הצפייה בתהליך ההזדקנות ההדרגתית שמשתקפת ממנו – לא רק מתווי פניו וקו השיער הנסוג אלא גם ממבע עיניו – יכולה לעורר מחשבות וחי שבונות נפש אצל כל אדם.

כיום כבר יש אפליקציית סמא-רטפון, 1secondeveryday.com, שמסייעת ביצירת תיעודים דומים ועריכתם. מפתחה

הווידויים המאירים ברשת החברתית הסלולרית Whisper מוצגים בזרם צובט לב של תודעה וזוכים ל-2 מיליארד צפיות בחודש רבים מחברי הרשת הם יוצאי פייסבוק וטוויטר

סזאר קוריאמה סיפר בהרצאה בכנס TED שבכוונתו להגיע לגיל 80 כשבאמתחתו סרט אוטוביוגרפי שאורכו כמה שעות שייזכיר לו, שנייה אחר שנייה, כל אחד ואחד מימי חייו.

יש כלים שמעמיקים אל הנפש, מעבר לכסות שקולטת עדשת המצלמה. האתר הווט'יק PostSecret.com מפרסם זה שנים גלויות מאוירות שגולשים שולחים בעילום שם אל מפעילו פרנק ורוך, ושעליהן נכתב טקסט שחושף סוד עמוק. האתר מאפשר לאנשים לפרוק מעל לבם מחשבות זימה, הרגלים מביכים והודאות בפשעים וחטאים, קטנים כגדולים, בלי להסתכן בחישיפה. הגלויות מגיעות בהמוניהן – בעבר הן היו גלויות דואר ממש ובשנים האחרונות רוב החומר הוא דיגיטלי. המפגש בין תחישת הזיכור ויצר המציצנות הפכו את האתר להצלחה.

לפוסט סיקרט יש כבר חמישה ספרים של אוספי גלויות סוד נבחרות, כמו גם אתרים חקיינים ברחבי הרשת ושלוחות של האתר המקורי, בחסות פרנק ורוך, בצרפתית, גרמנית, ספרדית, רוסית, סינית, פורטוגזית וקוחית.

לכאורה אפשר למנות את כל הרשתות החברתיות ככלים לתיעוד עצמי, שאפשר לסקור אותם ולבצע לאורם חשבון נפש. אבל זה לא נכון. מפייסבוק עד אינסטגרם, כל הרשתות הפופולריות הן פומביות, והדברים שנכתבים אליהן נכתבים מתוך מודי

עות לשקיפות. החידוש של השנים האחרונות הוא ברשתות החברתיות שמתקדמות בכיוון הפוך. whisper.sh היא דוגמה טרייה. זהו שירות שמאפשר למשתמשיו להקליד את סודותיהם דרך הסלולרי, ולפרסם אותם לכל העולם – בעילום שם. מי שמתקין את היישום בסלולרי שלו מוזמן לשלוח אליו תמונות או ציורים שבהם שורה או שתיים של וידוי, הגיג או אמרה, ואחרי שעברו סינון ידני בידי עובדי האתר, הווידויים המאוירים מוצגים לראווה בזרם צובט לב של תודעה, ייסורי מצפון והתלבטויות. גוישים אחרים מוזמנים להגיב, ועושים זאת בהמוניהם. בגיל פחות משנה, השירות כבר זוכה ליותר מ-2 מיליארד צפיות בחודש.

להפתעת רבים, מנהגי ה"תשליך" הסלולריים האלה משמשים מקור משיכה לקהל שכאלו כבר שבע מהרשתות החברתיות המסורתיות, ועיון מהיר מלמד שלא רק מתבגרים משתמשים באתר, ושמתוודים בו גם הורים, חיילים, סטודנטים וגם גמלאים. בין המגיבים לווידויים האנונימיים יש אפילו שונות וגיוון גדולים יותר. היוזמים השלימו השנה גיוס של יותר מ-24 מיליון דולר מקרנות הון סיכון שרואות עתיד לפורמט החדש. אתיקת הילדים קובעת שאין סודות בחברה. ביום הכיפורים הזה, אולי נעשה את ההפך.

פרופ' רפאלי הוא ראש המרכז לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה
sheizaf.rafaeli.net

תורת המספרים

הסטטיסטיקה של החיים

איזה פשע הכי משתלם?

כולם מודעים לתופעת האונס, אבל כמעט אף אחד לא מודע לממדיה המבהילים. דו"ח חדש שפורסם בבריטניה מנסה להבהיר אותם. לפי הדו"ח, שמסכם מחקרים של משרד הפנים הבריטי מהשנים 2002-2013, רק אחד מכל 70 מקרי אונס מסתיים בהרשעת האנס בבית המשפט. מדובר ב-1,100 גורי דין בשנה, לעומת, לפי הערכות, 78 אלף מקרי אונס שמתרחשים מדי שנה בבריטניה. והתופעה, ככל הנראה, אינה ייחודית לבריטים.

ליה לוי

תמונות: ©2013 Quick, Hollowood, Doughty-White, UK Government Home Office Reports. אינופוגרפיקה: הדס מרון

